

A TANTÁRGY ADATLAPJA

1. A képzési program adatai

1.1 Felsőoktatási intézmény	Babeş-Bolyai Tudományegyetem - Kolozsvár
1.2 Kar	Református Tanárképző és Zeneművészeti Kar
1.3 Intézet	Református Tanárképző és Zeneművészeti Intézet
1.4 Szakterület	Zene
1.5 Képzési szint	Licenc
1.6 Szak / Képesítés	Zene / Zenetanár

2. A tantárgy adatai

2.1 A tantárgy neve	Zsoltárének-Himnológia 1. TLX 3318						
2.2 Az előadásért felelős tanár neve							
2.3 A szemináriumért felelős tanár neve	dr. Péter Éva						
2.4 Tanulmányi év	II	2.5 Félév	I	2.6. Értékelés módja	Kolok.	2.7 Tantárgy típusa	Választhat

3. Teljes becsült idő (az oktatási tevékenység féléves óraszama)

3.1 Heti óraszám	1	melyből: 3.2 előadás	0	3.3 szeminárium/labor	1
3.4 Tantervben szereplő össz-óraszám	14	melyből: 3.5 előadás	0	3.6 szeminárium/labor	14
A tanulmányi idő elosztása:					óra
A tankönyv, a jegyzet, a szakirodalom vagy saját jegyzetek tanulmányozása					20
Könyvtárban, elektronikus adatbázisokban vagy terepen való további tájékozódás					10
Szemináriumok / laborok, házi feladatok, portofóliók, referátumok, esszék kidolgozása					10
Egyéni készségfejlesztés (tutorálás)					0
Vizsgák					2
Más tevékenységek:					0
3.7 Egyéni munka össz-óraszama	42				
3.8 A félév össz-óraszama	56				
3.9 Kreditszám	2				

4. Előfeltételek (ha vannak)

4.1 Tantervi	•
4.2 Kompetenciabeli	• éneklési készség

5. Feltételek (ha vannak)

5.1 Az előadás lebonyolításának feltételei	•
5.2 A szeminárium / labor lebonyolításának feltételei	• hangszer, CD lejátszó

6. Elsajátítandó jellemző kompetenciák

Szakmai kompetenciák	<ul style="list-style-type: none"> Éneklési készség fejlesztése Stílushű előadásmód elsajátítása Az egyházi énekek különböző történeti rétegeinek felismerése zenei elemzések során Zenei írás-olvasás elsajátítása Értékorientált énekválasztás A közösségek és intézmények kulturális, vallási és történeti hátterének azonosítása és elemzése A különféle kultúrák és ezek vallási közösségekre gyakorolt hatásának leírása
Transzverzális kompetenciák	<ul style="list-style-type: none"> Az egyéni gyakorlás megtervezésének és megvalósításának kompetenciája Csoportos munkában való aktív részvétel Mások munkatempójához való alkalmazkodási képesség kialakítása

7. A tantárgy célkitűzései (az elsajátítandó jellemző kompetenciák alapján)

7.1 A tantárgy általános célkitűzése	<p>Az egyházi ének az istentisztelet és az iskolai vallásóra legitim zenei anyaga. Tanulása mind az egyházzenei gyakorlat, mind a gyülekezi ének-repertoár zenetörténeti gyökerei (és művelődéstörténeti kontextusa), mind pedig az egyházi műzenében történt feldolgozásai alapján rendkívül fontosnak tekinthető.</p> <p>A diákoknak el kell sajátítaniuk az érvényben levő egyházi énekeskönyv dallamanyagának legértékesebb részét; meg kell ismerkedniük az előadás problémáival, beleértve a magyar népi hagyományozás problematikáját; meg kell tanulniuk a népének történet fő korszakainak jellemzőit, azok kapcsolatát részben a külföldi népének történettel, részben a hazai történelmi, egyháztörténelmi, liturgiai tényekkel.</p> <p>A diákoknak ismerniük kell az egyházi énekek hangszeres előadási módját</p>
7.2 A tantárgy sajátos célkitűzései	<p>Válogatott példák tükrében meg kell ismerkedniük egyes népének keletkezésének és továbbélésének adataival. Ismerniük kell a legfontosabb magyar történelmi népénekforrásokat. Ki kell formálniuk magukban a helyes értékrendnek és a gyakorlati tapintatnak elvszerű egyensúlyát, ki kell dolgozniuk magukban egy szakszerű kritika szempontrendszerét.</p>

8. A tantárgy tartalma

8.1 Előadás	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
8.2 Szeminárium / Labor	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
1. 1. Az óra témája: A Szentírás tanítása az éneklésről 2. Fogalmak, kulcsszavak: Aktív gyülekezet,	-párbeszéd -közlés szemléltetés	

<p>közösségformálás, kapcsolat Istennel.</p> <p>3. Bibliográfia:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Benkő András, <i>Az egyházi ének története</i>, Erdélyi Református Egyházkerület Igazgatótanácsa kiadása, Kolozsvár, 1994. 4–9 lap. - Csomasz Tóth Kálmán <i>A református gyülekezeti éneklés</i>, Református Egyetemes Konvent kiadása, Budapest 1950. 14–20, 25–31 lapok. 	<p>-magyarázat -gyakorlás</p>	
<p>2.</p> <p>1. Az óra témája: Éneklés az Ószövetségben és az Újszövetségben</p> <p>2. Fogalmak, kulcsszavak: Hangszerek, psalmodia, Ambrosianus himnusz, mise, sequentia.</p> <p>3. Bibliográfia:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Benkő András, <i>Az egyházi ének története</i>, Erdélyi Református Egyházkerület Igazgatótanácsa kiadása, Kolozsvár, 1994. 12–17 lap. - Csomasz Tóth Kálmán <i>A református gyülekezeti éneklés</i>, Református Egyetemes Konvent kiadása, Budapest 1950. 68–82 lapok. 	<p>-párbeszéd -közlés szemléltetés -magyarázat -gyakorlás-párbeszéd</p>	
<p>3.</p> <p>1. Az óra témája: Reformátorok tanítása a zenéről</p> <p>2. Fogalmak, kulcsszavak: Hangszerhasználat, gyülekezeti ének.</p> <p>3. Bibliográfia:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Benkő András, <i>Az egyházi ének története</i>, Erdélyi Református Egyházkerület Igazgatótanácsa kiadása, Kolozsvár, 1994. 17–23 lap. - Csomasz Tóth Kálmán <i>A református gyülekezeti éneklés</i>, Református Egyetemes Konvent kiadása, Budapest 1950. 31–35, 82–103 lapok. 	<p>-párbeszéd -közlés szemléltetés -magyarázat -gyakorlás</p>	
<p>4.</p> <p>1. Az óra témája: Az egyházi ének ismertető jegyei</p> <p>2. Fogalmak, kulcsszavak: Hitvallásszerűség, dogmatikai mérték, gyülekezetszerűség.</p> <p>3. Bibliográfia:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Csomasz Tóth Kálmán <i>A református gyülekezeti éneklés</i>, Református Egyetemes Konvent kiadása, Budapest 1950. 39–44 lapok. 	<p>-párbeszéd -közlés szemléltetés -magyarázat -gyakorlás</p>	
<p>5.</p> <p>1. Az óra témája: Az egyházi ének fajtái</p> <p>2. Fogalmak, kulcsszavak: Bibliai felosztás, alkalmi-tartalmi, valamint történeti-formai szempontok.</p> <p>3. Bibliográfia:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Csomasz Tóth Kálmán <i>A református gyülekezeti éneklés</i>, Református Egyetemes Konvent kiadása, Budapest 1950. 46–50 lapok. 	<p>-párbeszéd -közlés szemléltetés -magyarázat -gyakorlás</p>	

<p>6.</p> <p>1. Az óra témája: A református gyülekezeti énekek forrásai</p> <p>2. Fogalmak, kulcsszavak: Kódexek, gaduálok, kancionálék, óprotestáns kiadványok, énekeskönyv, néphagyomány.</p> <p>3. Bibliográfia:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Péter Éva, <i>Erdélyi nyomtatott kottás énekeskönyvek</i>, in <i>Studia</i> 4, Kolozsvár 2002, 124–141 lapok. - Csomasz Tóth Kálmán <i>A református gyülekezeti éneklés</i>, Református Egyetemes Konvent kiadása, Budapest 1950. 127–130, 137–154, 158–168, 178–200 lapok. <p>Dobszay László, <i>A magyar egyházzenetörténet forrásai</i>, Liszt Ferenc Zeneművészeti főiskola Egyházzenei tanszéke, Budapest, 1999, 37–65 lapok</p>	<p>-párbeszéd -közlés szemléltetés -magyarázat -gyakorlás</p>	
<p>7.</p> <p>1. Az óra témája: Az új énekeskönyv</p> <p>2. Fogalmak, kulcsszavak: Dallam és szöveg variánsok, források.</p> <p>3. Bibliográfia:</p> <p>Péter Éva, <i>Az új énekeskönyv</i>, in <i>Református Szemle</i>, Kolozsvár, 2003/5. 459–472 lapok</p>	<p>-párbeszéd -közlés szemléltetés -magyarázat -gyakorlás</p>	
<p>8.</p> <p>1. Az óra témája: Énekeink történelmi rétegződése, Gregorián eredetű énekek</p> <p>2. Fogalmak, kulcsszavak: Dallamrétegek, gregorián.</p> <p>3. Bibliográfia:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Péter Éva, <i>Énekeink történelmi rétegződése</i>, in <i>Studia</i> 2, Kolozsvár 2001, 122–125 lapok. - Dobszay László, <i>Bevezetés a gregorián énekbe</i>, Liszt Ferenc Zeneművészeti főiskola Egyházzenei tanszéke, Budapest, 1997. - Dobszay László, <i>A magyar népének</i>, Veszprémi Egyetem Kiadása, 1995, 31–52 lapok. 	<p>-párbeszéd -közlés szemléltetés -magyarázat -gyakorlás</p>	
<p>9.</p> <p>1. Az óra témája: Középkori kanciókból keletkezett népénekek.</p> <p>2. Fogalmak, kulcsszavak: Kancio.</p> <p>3. Bibliográfia:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Péter Éva, <i>Énekeink történelmi rétegződése</i>, in <i>Studia</i> 2, Kolozsvár 2001, 125–127 lapok. - Csomasz Tóth Kálmán <i>A református gyülekezeti éneklés</i>, Református Egyetemes Konvent kiadása, Budapest 1950. 78–82 lapok. - Dobszay László, <i>A magyar népének</i>, Veszprémi Egyetem Kiadása, 1995, 31–52 lapok. 52–68. lapok 	<p>-párbeszéd -közlés szemléltetés -magyarázat -gyakorlás</p>	
<p>10.</p>	<p>-párbeszéd -közlés</p>	

<p>1. Az óra témája: A reformáció korának énekei. XVI. Századi históriás és egyházi énekstílus</p> <p>2. Fogalmak, kulcsszavak: Reformáció, históriás ének.</p> <p>3. Bibliográfia:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Péter Éva, <i>Énekeink történelmi rétegződése</i>, in Studia 2, Kolozsvár 2001, 127–129 lapok. <p>Dobszay László, <i>A magyar népének</i>, Veszprémi Egyetem Kiadása, 1995, 68–120 lapok</p>	<p>szemléltetés -magyarázat -gyakorlás</p>	
<p>11.</p> <p>1. Az óra témája: A humanista metrikus énekekből lett gyülekezeti énekek.</p> <p>2. Fogalmak, kulcsszavak: Szaffikus strófa.</p> <p>3. Bibliográfia:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Péter Éva, <i>Énekeink történelmi rétegződése</i>, in Studia 2, Kolozsvár 2001, 129 lap. - Csomasz Tóth Kálmán <i>A református gyülekezeti éneklés</i>, Református Egyetemes Konvent kiadása, Budapest 1950. 300–301 lapok. 	<p>-párbeszéd -közlés szemléltetés -magyarázat -gyakorlás</p>	
<p>12.</p> <p>1. Az óra témája: A genfi zsoltárok.</p> <p>2. Fogalmak, kulcsszavak: Modális hangnemek, diesis kérdés, dallamtagoló cezura, bináris-ternáris ritmusképletek</p> <p>3. Bibliográfia:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Péter Éva, <i>Énekeink történelmi rétegződése</i>, in Studia 2, Kolozsvár 2001, 129 lapok. - Csomasz Tóth Kálmán <i>A református gyülekezeti éneklés</i>, Református Egyetemes Konvent kiadása, Budapest 1950. 204–222 lapok. 	<p>-párbeszéd -közlés szemléltetés -magyarázat -gyakorlás</p>	
<p>13.</p> <p>1. Az óra témája: A genfi zsoltárok.</p> <p>2. Fogalmak, kulcsszavak: Zsoltáréneklés.</p> <p>3. Bibliográfia:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Magyar Református énekeskönyv - Csomasz Tóth Kálmán <i>A református gyülekezeti éneklés</i>, Református Egyetemes Konvent kiadása, Budapest 1950. 222–250 lapok. 	<p>-párbeszéd -közlés szemléltetés -magyarázat -gyakorlás</p>	
<p>14.</p> <p>1. Az óra témája: A XVI. Századi korálok a magyar gyakorlatban.</p> <p>2. Fogalmak, kulcsszavak: Korál.</p> <p>3. Bibliográfia:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Péter Éva, <i>Énekeink történelmi rétegződése</i>, in Studia 2, Kolozsvár 2001, 129–130 lapok. - Csomasz Tóth Kálmán <i>A református gyülekezeti éneklés</i>, Református Egyetemes Konvent kiadása, Budapest 1950. 84–92 lapok. 	<p>-párbeszéd -közlés szemléltetés -magyarázat -gyakorlás</p>	

Könyvészet

Kötelező

Benkő András, *Az egyházi ének története*, Erdélyi Református Egyházkerület Igazgatótanácsa kiadása, Kolozsvár, 1994.

Csomasz Tóth Kálmán *A református gyülekezeti éneklés*, Református Egyetemes Konvent kiadása, Budapest 1950.

Dobszay László, *A magyar népének*, Veszprémi Egyetem Kiadása, 1995

Magyar Református Énekeskönyv, MRETZS, Kolozsvár, 2000.

Péter Éva, *Az új énekeskönyv*, in Református Szemle, Kolozsvár, 2003/5

Péter Éva, *Énekeink történelmi rétegződése*, in Studia 2, Kolozsvár 2001

Péter Éva, *Református gyülekezeti énekek az erdélyi írott és szójhagyományos forrásokban*, Presa Universitara, Kolozsvár, 2008

Péter, Éva. *Funeral Songs*. In: Studia Universitatis Babeş-Bolyai Musica, LIII, 2, 2008, pp. 85–99.

Péter, Éva. *Hymns of Repentance in the Worship Practice of the Reformed Church of Transylvania*. In: Studia Universitatis Babeş-Bolyai Musica, LVII, 1, 2012, pp. 53–64.

Péter, Éva. *Psalm singing in Transylvania*. In: Studia Universitatis Babeş-Bolyai Musica, LVI, 2, 2011, pp. 69–78.

Péter, Éva. *The Reformed Church and the Music*. In: Studia Universitatis Babeş-Bolyai Musica, LIII, 1, 2008, pp. 149–172.

Péter, Éva. *The Role of the Popular tradition in the development of melodies within the songs of Transylvanian Reformed Communities*. In: Studia Universitatis Babeş-Bolyai Musica, LIV, 1, 2009, pp. 23–37.

Péter, Éva. *The significance of Ein Feste Burg ist unser Gott in Music Literature*. In: Studia Universitatis Babeş-Bolyai Musica, LXII, 2, 2017, pp. 153–165.

Székely Árpád – Kovács László Attila, *A református énekvezetés kézikönyve*, kiadja az Erdélyi Református Egyházkerület Igazgatótanácsa, Kolozsvár 1995

Ajánlott könyvészet

Angi István, *A zenei szépség modelljei*, Polis Kiadó, Kolozsvár 2003

Dobszay László, *A magyar egyházzene-történet forrásai*, Liszt Ferenc Zeneművészeti főiskola Egyházzenei tanszéke, Budapest, 1999

Dobszay László, *Bevezetés a gregorián énekbe*, Liszt Ferenc Zeneművészeti főiskola Egyházzenei tanszéke, Budapest, 1997

Péter Éva, *Erdélyi nyomtatott kottás énekeskönyvek*, in Studia 4, Kolozsvár 2002

Péter Éva, *Ének a vallásos nevelésben*, in Studia 1, Kolozsvár 2001

9. Az episztemikus közösségek képviselői, a szakmai egyesületek és a szakterület reprezentatív munkáltatói elvárásainak összhangba hozása a tantárgy tartalmával.

- Az éneklési készség fejlesztése, mely által képes lesz a hallgató irányítani kisebb közösség énekét
- A diák szakmai ismeretét nyer egyházzene területén

10. Értékelés

Tevékenység típusa	10.1 Értékelési kritériumok	10.2 Értékelési módszerek	10.3 Aránya a végső jegyben
10.4 Előadás			
10.5 Szeminárium / Labor	Az elméleti anyag ismerete	Teszt	50%
	Az énekanyag tiszta	Egyéni éneklés értékelése	50%

	intonációjú, ritmikus énekklése		
10.6 A teljesítmény minimumkövetelményei			
<ul style="list-style-type: none"> • Az egyházi énekek történelmi rétegeinek ismerete • A vallásórai és a katekézisben használt énekanyag ismerete • Legkevesebb 30 egyházi ének ismerete, előadása 			

Kitöltés dátuma

2022. április 21.

Előadás felelőse

Szeminárium felelőse

dr. Péter Éva

Az intézeti jóváhagyás dátuma

2022. április 22.

Intézetigazgató